

Hermien Dekker: Wat interesseert het me wat Gandhi zegt, ik wil weten wat het jou doet (1991)

Sieth Delhaas

De Bazuin, 22 februari 1991

Hermien Dekker, 28 jaar, voorzitter van de FNV-jongeren, volgt de voortgezette opleiding van één dag per week Vrouw en Management in Groningen, woont in Houten.

“Voor mij is heel bepalend geweest mijn tijd op de Sociale Academie in Kampen waar ik rechtstreeks van huis uit kwam met wat ik van thuis had meegekregen. Daar moest ik langzamerhand mijn eigen ideeën gaan ontwikkelen. Vooral het meedoen in de groep ‘Vrouw en godsbeelden’ is voor mij bevrijdend geweest. Voor het eerst had ik – in plaats van overal tegen aan te trappen – ruimte en kon ik open naar iets kijken: wat vind ik van de beelden die ik van thuis heb meegekregen die met geloven of de bijbel hebben te maken, wat zeggen die mij? Dat heeft erg veel indruk op mij gemaakt. Een belangrijke rol daarbij heeft het boek ‘De kleur paars’ van Alice Walker gespeeld. Dat bestaat uit brieven van Miss Celie en hoe zij daarin op een gegeven moment haar eigen godsbeeld doorbroken ziet. Dat godsbeeld was een mooie grijze man of een vingertje dat wijst watje wel of niet mag.

Wat er zo duidelijk werd beschreven is: god is in feite niets; het kan een boom zijn, het kan ook ikzelf zijn of het kan een boek zijn, vooral dingen die je aanspreken. Dat dat kon was voor mij zo bevrijdend! Die ontdekking is bepalend geweest om me echt los te maken en mijn eigen weg te kunnen gaan. Toch ben ik er daarna nog jaren mee bezig geweest.

Ik heb me nu met Kerst pas uit de kerk laten uitschrijven. Ik ben opgegroeid in een christelijk-gereformeerde kerk, dus een vrij zware en ben daar altijd lid van gebleven. Ik bleef maar wat hangen, was vaak thuis bij mijn ouders en dacht: ik zie het wel. Het werd voor mij wel steeds duidelijker dat als ik me over zou laten schrijven, ik er toch niets meer mee zou doen. Toch was het een stap die ik niet erg durfde zetten met het idee: dan valt alles weg. Dus het heeft wel een hele tijd geduurd. Voordat ik op mijn negentiende naar de Sociale Academie ging had ik al belijdenis gedaan en was heel actief in de kerk. Ik had langs de huizen geëvangeliiseerd en weet ik niet allemaal. Maar ik was toch ook steeds met de andere kant bezig. Ik heb eens op onze jeugdvereniging het thema feministische theologie behandeld zonder dat ik wist wat het was, maar het trok me aan en ik wou aan die anderen ook eens de andere kant laten zien. Ik had ook mijn vragen bij waar zij binnen die jeugdvereniging mee bezig waren. Ik stemde bijvoorbeeld bewust EVP terwijl zij RPF stemden. Hoe het allemaal in elkaar zat wist ik ook niet, maar in elk geval was ik er mee bezig.

Op de academie kwam ik mensen tegen die met dezelfde vragen bezig waren, dus ik hoefde me niet meer alleen te verzetten en mijn eigen weg te zoeken, maar ik werd gestimuleerd door contacten met anderen. Ja, thuis heb ik heel veel discussies gehad. Geen breuk. Mijn ouders hebben geprobeerd met me te blijven praten en dat heeft ook tot conflicten geleid. Ik zat er ook meer in een positie van me afzetten. Pas later konden we meer naar elkaar luisteren. Ze verwachtten niet van me dat ik in de christelijk gereformeerde kerk bleef, maar wel in een kerk. Ik was bijvoorbeeld wel actief in het studentenpastoraat in Kampen.

Voordat ik me heb laten uitschrijven heb ik eerst met onze predikant die ik al heel lang kende, gecorrespondeerd en later een afsluitend gesprek gehad. Daardoor heb ik de dingen voor mezelf weer eens goed op een rijtje gezet en werd het me ook steeds duidelijker dat als ik me zou laten overschrijven ik met een kerklidmaatschap in mijn eigen woonplaats niets meer zou doen. Dat gesprek is wonderbaarlijk goed geweest en ik heb nu zelf ook het gevoel dat ik het heb afgerond. Hoewel ik mezelf daarna toch op vage gevoelens betrapte van: oh god, nou hoor ik nergens meer bij. Ik denk dat ik ook op een gegeven moment de sprong kon nemen doordat ik door mijn contacten met 'De Weijst' merkte dat er andere plekken waren – 'De Weijst' is interreligieus – die me boeiden. Daar zit een bepaalde inspiratie voor me en ik merk dat ik door mijn drukke baan te weinig aan zulke dingen toekom, dat ik een stuk bezinning en meditatie mis.

Ik merk dat ik heel dubbel in die baan zit. Ik ben sinds maart 1990 voorzitter van de FNV Jongeren en dat is een baan van zo'n vijftig uur per week. Die baan heeft voor mij veel te maken met het feit dat ik als vrouw een stuk carrière wil maken en op die plekken wil zien te komen waar nu voornamelijk mannen zitten. Ik wil mijn invloed daar gebruiken om zaken te veranderen om met name, zoals het zo mooi heet, de zwakkeren in de samenleving, in dit geval jongeren die op sociaal zwakke plekken zitten of zelfs ondergesneeuwd worden, om daar een goede belangenbehartigingsorganisatie voor te hebben en je te laten horen naar de politiek toe. Zeker in de vakbeweging gebeurt dit vooral door mannen waardoor het soort problematiek en de thema's die mannen interessant vinden, daarin domineren. Dus ik vind het een belangrijke zaak dat er meer vrouwen komen, ook voor het gezicht naar buiten.

Ik ben in feite het gezicht naar buiten voor mijn club. Maar ik merk het laatste jaar dat ik daarmee met mezelf in een dilemma zit. Ik vind mijn baan heel belangrijk, maar je krijgt weer zo'n nieuwe arbeidsmoraal. Ik zou minder willen werken en ik werk veertig of vijftig uur voor mijn baan, dus ik kom amper aan mezelf toe. De vraag is: wil ik dat wel? Mannen hebben eeuwenlang carrière gemaakt voor van alles en nog wat en kwamen meestal verder nergens aan toe, gaan vrouwen dat nu ook doen? Ik kom er veel te weinig toe om met spiritualiteit, bezinning of met levensvragen bezig te zijn. Met zo'n weekend in 'De Weijst' dat ik net weer achter me heb laad ik me op.

Die ervaring van dat godsbeeld, de ontdekking dat god niet alles van tevoren voor mij heeft bepaald, heeft me tot het besef gebracht dat ik zelf de keuzes moet maken. Dat heeft aan de ene kant de richting bepaald naar mijn werk nu, dus carrière willen maken en hogerop willen, invloed willen hebben in de maatschappij, maar daarnaast ook naar de meer bezinnende dingen en dat heeft me in 'De Weijst' aangetrokken.

Na de Sociale Academie kreeg ik een baan voor een half jaar in Zuid-Limburg. Ik had een vriend en die wilde in 'de Weijst' gaan wonen. 'De Weijst' is een leefgemeenschap in Handel in Oost-Brabant, gebaseerd op de ideeën van Mahatma Gandhi van geweldloosheid, zelfvoorziening en soberheid. Wat voor mijn vriend en later ook voor mij belangrijk was, was

dat hij alle ideeën die hij had over samenleven daar dacht te vinden en zo de structuur waarop onze samenleving in elkaar zit – individualisme, geld verdienen, alles voor jezelf hebben – te doorbreken. Je hebt natuurlijk wel meer gemeenschappen waar geprobeerd wordt om vanuit die ideeën te leven, maar waarin vaak het politiek naar buiten treden ontbreekt, zodat ze kans lopen een zelfgenoegzaam eilandje te worden.

In mijn leven is er, ontdek ik nu steeds meer, ook een lijn van zoeken naar evenwicht. Nu is het nog te veel het werk, hollen en chaos en blij dat het weekend is om uit te puffen. In feite vind ik het te belachelijk om de hele week, te hollen naar je vakantie of het weekend toe, waarom doe ik niet elke dag alles in evenwicht? Na die tijdelijke baan was het voor mij ook een makkelijke keuze om in ‘De Weijst’ te gaan wonen en eens voor mezelf na te denken hoe ik mijn leven zinvol wilde gaan invullen. Ik had een uitkering en het doel was om in de buurt een baan voor twintig uur per week te vinden, maar dat lukte niet zo snel.

Ik heb daar toen ruim een half jaar gewoond, maar het benauwde me verschrikkelijk zodat ik blij was als ik eens een weekend weg kon. Ik vond het er te dogmatisch. Als er bijvoorbeeld een discussie was en ik vroeg: wat vind jij er nu van? Dan werd er gezegd: ‘ja, Ghandi zegt’. ‘Ja, wat interesseert mij nou wat Ghandi zegt’, kwam ik dan, ‘ik wil weten wat het jou doet.’ Te veel regels ook: geen koffie drinken, geen alcohol drinken, hoewel dat in de weekends met feesten wel gebeurde, maar ik wilde het moment zelf bepalen. Ik merkte ook dat ik langzaam mijn eigenheid begon kwijt te raken. Er was te weinig ruimte voor de dingen die ik belangrijk vond en de dingen die mij bezighielden. Doordat ik de weekenden thuis of bij vrienden kwam, merkte ik dat het niet meer met elkaar klopte. Er kwam een kloof met mijn relaties buiten ‘De Weijst’.

Ik was in die zomer van 1987 bij het tienjarig bestaan van de vrouw- en geloofbeweging en ik deed daar mee aan een workshop bibliodrama. Ik had op de Sociale Academie ook veel met creatief spel gedaan en nu had ik constant in mijn hoofd: mag dit wel en wat zouden ze op ‘De Weijst’ ervan vinden. En toen dacht ik: wat gebeurt er nou met mij? Toen kreeg ik door dat het niet goed voor me was waar ik mee bezig was; de levenswijze vind ik belangrijk, maar het wordt me opgelegd en het komt niet meer vanuit mezelf. Ik liet me bepalen door wat zij dachten. Toen heb ik met mijn vriend besloten om daar weg te gaan. Ik kon daar ook niet de discussie aangaan over vrouwenstrijd. Dan werd gezegd: maar wij leven hier toch anders, dat speelt hier toch niet. Maar ik merkte aan mezelf dat onderdrukking natuurlijk daar wel speelde. Daar kon ik niet over praten en ik merkte dat ik steeds meer alles buitenshuis ging zoeken.

Toen ben ik samen met mijn vriend naar Dokkum verhuisd en heb toen vrij snel die baan bij de jongerenorganisatie van de FNV gevonden. Een jaar later ben ik alleen gaan wonen en die eerste twee jaar heb ik me heel erg op mijn werk gestort. En dit jaar zoek ik toch weer een plek als ‘De Weijst’ op. Ik zou er niet meer willen wonen maar ik haal er wel bepaalde waarden die ik nog steeds belangrijk vind maar waarvoor ik nu geen tijd heb. Ik ontmoet er andere mensen die op zoek zijn naar bepaalde manieren van leven en wonen, bezig zijn met levensvragen. Ik heb er mensen van alle leeftijdsfasen in de loop der jaren leren kennen, want het wisselt steeds. Ik vind er ook een stuk verbondenheid en vriendschap vanuit dezelfde soort vragen waarmee ik bezig ben, dus niet alleen bezig zijn met uiterlijke dingen maar proberen eerst naar jezelf te kijken en vandaaruit een stap verder te komen en daar ook weer anderen te ontmoeten en daar je dagelijkse bezigheden door te laten beïnvloeden.

Een stuk verdieping van je leven. Dat is heel waardevol. En ja, ook de eenvoud waarmee je met elkaar bezig bent. Alle schijn en mooie kleren vallen weg. In mijn dagelijks leven en zeker in mijn tegenwoordige functie heb ik er zeker een handje van de mooie meid uit te hangen, vooraan staan en ad rem zijn en overal de beste te zijn. Dat valt daar in een keer weg. Het doet me toch wel heel goed dat ik mensen leer kennen en er mee optrek vanuit een heel andere basis. Daardoor merk ik dat die twee kanten van dat carrière maken en die behoefte aan bezinning met elkaar botsen en dat ik er ook steeds meer moeite mee heb. Ook door het feit dat ik vorig jaar overspannen ben geweest. Het lukt me nog niet om mijn leven zo in te richten dat de ene manier van leven logisch uit de andere voortvloeit.

Ik ben in deze functie door de vereniging voor drie jaar gekozen. Ik vind het nog niet zo logisch dat ik daarna binnen de vakbeweging doorstroom. Ik weet het gewoon niet. Ik heb alle kanten in me. Carrière maken en die baan geven me weer power en ik kom er wel mee verder, gewoon door me te profileren. Ik zou in zo'n leefgemeenschap niet zo'n achtergrondfunctie in de keuken moeten hebben, daar moet ik niet aan denken, maar ik denk dat ik na een aantal jaren toch wat meer evenwicht in mijn leven moet brengen. Sowieso in tijd, minder uren maken. Hoewel, ik begin er nu wel meer vrede mee te krijgen dat ik zelfs als ik 35 of 40 ben en ik wil dan nog een hele andere kant op, ik dat nog even goed kan.

Het hoeft niet allemaal nu te gebeuren. Dat begin ik wel langzaam te leren. De voorbeelden die ik heb zijn vrouwen zoals Karin Adelmund die zich ook voor honderd procent aan haar werk wijdt, terwijl zij een gezin heeft en ik vraag me af hoe ze dat in godsnaam voor elkaar krijgt. De vrouwen die ik in 'De Weijst' tegenkom, zijn over het algemeen vrouwen die een gezin hebben, vrijwillig met allerlei dingen bezig zijn, maar niet echt met een betaalde carrière bezig zijn. Ik ben wel met een dubbele moraal grootgebracht met de gedachte van trouwen en kinderen krijgen en daarnaast mijn vader die een eigen bedrijf had en heel druk in de zaak was en mij ook ziet als een dochter die carrière maakt en dat heel leuk vindt. Misschien heb ik daarom ook die twee kanten in me.

Er is op het ogenblik een tendens onder jonge vrouwen van: geen kinderen, carrière maken en je daar volledig aan geven omdat je het als vrouw anders wilt hebben en dit soort banen, zoals in de vakbonden en in de politiek, wilt doorbreken. Het gaat dan om banen van vijftig tot zestig uur. Parttime werken lukt je daarin niet. De vrouwen die nu bij de vakbeweging instromen doen dat voor een groot deel fulltime, ze zijn allemaal rond de dertig. Hen zou ik eens bij elkaar willen halen om samen een netwerk op te bouwen om die cultuur te doorbreken. Een vriendin van mij is net bij de Industriebond aangenomen voor zeventig uur per week. Op dat soort posten willen ze meer dan de helft vrouwen hebben. Je kunt ook parttime werken en dan maak je vijftig uur per week. Zij wil heel graag die baan, ze wil die verantwoordelijkheid ook en ze wil bestuurder zijn, maar ze wil dat niet voor zeventig uur. Nu gaat ze dat werk doen ook om die cultuur van binnenuit te doorbreken. Maar je staat heel zwak want het gaat om een gedurende eeuwen opgebouwde mannentraditie.

Eigenlijk is mijn ideaal om samen met een aantal mensen te leven op het platteland en in feite is de belangrijkste drijfveer daarbij het verlangen om met die mensen samen ons leven inhoud te geven en maar zien wat daar dan gezamenlijk uitkomt, maar meer dan alleen samen eten en samen een wasmachine hebben. Je hebt bijvoorbeeld woongroepen met allemaal verschillende ideeën, maar je moet volgens mij samen ook een basis hebben vanuit een idee zoals dat in 'De Weijst' gebeurt, laten zien dat het anders kan, meer soberheid, een gemeenschap waarin je ook de ander tegenkomt en daar mee verder wilt. Ik weet dat ik dat

nu niet zou kunnen vanwege mijn werk. Maar ik zou er altijd bij willen blijven werken. Die carrière wil ik niet opgeven. Dan heb ik ook het idee dat ik me teveel uit de maatschappij terugtrek en dan te geïsoleerd ga leven. En ik weet juist dat ik door in die maatschappij te leven ook weer die prikkels krijg om verder te gaan. En ook omdat ik het leuk vind om uit te gaan en lol te hebben.

Mijn vriend Theo – met wie ik op ‘De Weijst’ woonde – en ik hebben in het laatste jaar op de Sociale Academie een relatie gekregen. Hij was bezig met het weigeren van militaire dienst en later ging langzamerhand het idee postvatten van totaal weigeren. Ik ben bij dat gedachteproces sterk betrokken geweest en om die ideeën van Theo, die nu in de gevangenis in Vught zit, breder te maken, hebben we met een stel vrienden een steungroep opgericht om de motieven die daar achter zitten naar buiten te brengen door middel van acties, discussies en een nieuwsbrief.

Het leuke van deze steungroep is dat die door de jaren gegroeid is. We zijn al in 1987 begonnen; er zijn mensen vanuit de kritische landbouw- of milieubeweging bij gekomen, mijn vriendin en ik meer vanuit de feministische ideeën, weer anderen zijn bij de Derde Wereldbeweging betrokken. Antimilitarisme is dan wat ons bindt. We hebben zijn proces mee voorbereid en we hebben buiten uitgebeeld wat binnen in de rechtbank gebeurde in de vorm van straattheater. Nu Theo in de gevangenis zit is het de bedoeling via de nieuwsbrief een aantal zaken openbaar te maken die in de bajes gebeuren, bijvoorbeeld over zijn isolatie en afzondering na zijn werkweigering. Als ik het dan heb over evenwicht en inspiratie dan neemt die steungroep daarin ook een belangrijke plaats in omdat ik daar heel concreet met een aantal politieke zaken bezig ben die ik belangrijk vind, maar aan de andere kant ook dat ik dat met mensen doe met wie ik iets heb.

In Woensdrecht heb ik ook wel met acties meegedaan maar daar voelde ik me soms nog meer bedreigd door mijn medeactivisten dan door de Mobiele Eenheid. Zonder daarover te oordelen merkte ik daar in Woensdrecht toch heel erg sterk dat het vaak een buitenkant is van leuzen schreeuwen, grof zijn en met stenen gooien en ontzettend nieuw-links-machogedrag – als vrouw kom je er al sowieso niet tussen – van mensen die weinig naar zichzelf kijken en, wat ik ook merk binnen de kraakbeweging, zulke dingen politiek belangrijk vinden maar in hun eigen leven niet omzetten; zich lam zuipen, roken en blowen. En als je voorstelt eerst maar eens naar jezelf te kijken hoe je bezig bent en dan pas naar buiten te treden, dan ben je al gauw een softie. Ik wil van het leven meer maken dan er nu van gemaakt wordt. Dat is toch een bepaalde drijfveer voor mij. Daar wil ik concreet handen en voeten aan geven.”